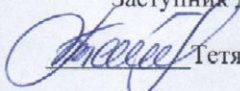

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

Циклова методична комісія викладачів соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

 Тетяна Герасимук-Чернова

« 01 » 09 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Українська мова»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітня програма «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»

Робоча навчальна програма з української мови для здобувачів освіти 1-2 курсів:

спеціальність 071 Облік і оподаткування

спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія

освітня програма «Будівництво та експлуатація будівель і споруд»

Розробник: Кравчик Л.М. – викладач української мови і літератури вищої категорії.

Робочу навчальну програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної

комісії викладачів соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

Протокол № 1 від « 1 » вересня 2022р.

Голова циклової методичної комісії Л.М. Кравчик Кравчик Л.М.

Робочу навчальну програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної ради

коледжу

Протокол № 1 від « 01 » 09 2022 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Досконале знання української мови як державної, високий рівень культури усного й писемного мовлення є свідченням особистісного розвитку молодого громадянина України, майбутнього фахового молодшого бакалавра.

Вивчення української мови в закладах фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку фахових молодших бакалаврів на основі базової середньої освіти, спрямоване на підвищення рівня грамотності здобувачів освіти, удосконалення їхньої культури мовлення в цілому, формування мовних і мовленнєвих компетентностей, становлення активної громадянської позиції, розвиток пізнавальних і творчих здібностей, стимулювання ініціативності, здатності аналізувати, приймати самостійні рішення.

Вивчення української мови є пріоритетним серед освітніх компонентів, оскільки формує *загальну компетентність* здобувачів освіти – здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово та *спеціальну* – вибудовувати траєкторію власного кар'єрного та професійного розвитку.

Навчальна програма укладена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392), Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87), концепції «Нова українська школа», освітньої програми з української мови для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів рівня стандарту (2017, керівник авторського колективу Голуб Н.Б.)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	
Освітньо- кваліфікаційний рівень	молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування 19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	071 Облік і оподаткування 192 Будівництво та цивільна інженерія
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість	140
Кількість кредитів	4,6
Кількість змістових модулів	8
Форма контролю	Модульний контроль Державна підсумкова атестація у формі ЗНО Залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки	2022-2023, 2023-2024
Семестр	1,2,3,4
Аудиторні години	140

Лекційні	100
Практичні	40
Самостійна робота	-

2. Мета і завдання вивчення дисципліни

Програма відображає **предметну мету – формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.**

Відповідно до мети, визначено такі **завдання вивчення української мови в закладах фахової передвищої освіти:**

- виховання в здобувачів освіти почуття національної свідомості, що значно сприяє підвищенню мотивації вивчення української мови;
- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентностей здобувачів освіти на основі свідомого опанування мовної й мовленнєвої теорії;
- корекція/удосконалення грамотності здобувачів освіти;
- формування готовності здобувачів освіти до використання мовних ресурсів на всіх відповідних структурних рівнях фахової діяльності;
- формування мовленнєвої культури;
- розвиток логічного, критичного та образно-художнього мислення здобувачів освіти;
- становлення високої духовності, цілісних світоглядних орієнтирів; залучення до культурних надбань українського народу зокрема й людства в цілому.

3. Структура програми

У структурі програми виділено такі логічно-змістові частини: «Пояснювальна записка», «Тематичний план», «Основна частина: Мовна і мовленнєва змістові лінії», «Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови», «Рекомендована література».

Основна частина програми подана у вигляді таблиці, що охоплює такі елементи: «Очікувані результати освітньої діяльності»; «Розподіл годин для вивчення окремих тем розділів»; «Зміст навчального матеріалу мовної та мовленнєвої змістових ліній»; «Соціокультурна змістова й наскрізні лінії».

Передбачено в програмі міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, що дає можливість вивчати мову як вияв загальнокультурного процесу, а кожне мовне явище розглядати в лінгвістичному контексті.

Очікувані результати освітньої діяльності здобувачів освіти визначають **знансвий, діяльнісний, ціннісний, емоційний та поведінковий компоненти** ключових і предметної компетентностей, що мають бути сформовані в процесі навчання.

Відповідно до Державного стандарту, визначено ключові компетентності – здатності, яких набуває кожен здобувач освіти як суб'єкт освітнього процесу для самовизначення, загального розвитку й самореалізації:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Готовність (здатність) здобувачів освіти засобами української мови успішно взаємодіяти в процесі розв'язання життєвих проблем,
	ЗК-2	Збагачення активного словника здобувачів освіти, формування навичок ефективної комунікації та всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння і письма), набуття досвіду розв'язання життєвих проблем засобами мови.
	ЗК-3	Засвоєння питань теорії мови, що є базовими для формування навичок нормативного мовлення здобувачів освіти, мовленнєвої культури, оволодіння нормами сучасної української літературної мови.
	ЗК-4	Сформоване ціннісне ставлення здобувачів освіти до мови свого народу, наявність досвіду спілкування державною мовою

Отже, вивчення української мови в закладах фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку фахових молодших бакалаврів на основі базової середньої освіти, має бути спрямоване на підвищення рівня грамотності здобувачів освіти, культури мовлення; систематизація й поглиблення вивченого проводиться на вищому рівні узагальнення; заняття передбачають удосконалення основних мовних і мовленнєвих умінь та навичок. Тому години для роботи над темами, що визначає викладач, можуть використовуватися для засвоєння недостатньо вивченого раніше матеріалу.

Форми підсумкового контролю IV семестр – залік або екзамен (тестові завдання).

Продовження вивчення курсу «Українська мова» – у навчальній дисципліні «Українська мова за професійним спрямуванням»

4. Програма навчальної дисципліни

Мовна і мовленнєва змістові лінії

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки здобувачів освіти
I	4	Вступ. Мова як суспільне явище. Українська мова – державна мова в Україні. Українська мова серед інших європейських мов. Форми існування мови. Поняття	розрізняє мовлення правильне і ненормативне, комунікативно недоцільне; стилістичні норми української літературної мови; визначає нормативне і ненормативне використання мовних засобів у текстах

		літературної мови та мовних норм Мова – унікальне явище в житті людини і суспільства, індикатор особистості мовця. Роль мови у формуванні високодуховної, інтелектуальної особистості. Мовна стійкість як ключова риса національно мовної особистості. Джерела, що живлять мовну стійкість.	різних стилів мовлення.
II	4	Функціональна стилістика і культура мовлення. Стилiстика як роздiл мовознавства. Мовлення як предмет стилiстики i культури мовлення. Функцiональна стилiстика. Функцiональнi стилi лiтературної української мови. Синонiмiка i варiативнiсть як базовi поняття стилiстики i культури мовлення. Стилiстична норма i стилiстична помилка..	розрiзняє функцiональнi стилi сучасної української лiтературної мови та їх характернi ознаки; визначає стилiстичнi норми та стилiстичнi помилки.
III	8	Практична стилістика і культура мовлення. Мовлення як предмет вивчення стилістики і культури мовлення. Мовлення розмовне і книжне, їх співвідношення та особливості. Поняття стилю мовлення. Синоніміка і варіативність як базові поняття стилістики і культури мовлення. Стилiстична норма i стилiстична помилка. Стилi мовлення: розмовний, науковий, офіційно-діловий, художній і публіцистичний. Культура мовлення. Вимоги до культури мовлення (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність).	розрiзняє особливостi розмовного i книжного мовлення; стилi мовлення та їх характернi ознаки; визначає нормативне i ненормативне використання стилiстичних мовних засобiв, синонiмiчну та варiативну доречнiсть тих чи інших стилiстичних засобiв; аналізує тексти визначених програмою стилiв мовлення з погляду змiстовностi, логiчностi, точностi, виразностi, доцiльностi мовлення; знає вимоги до культури мовлення; складає власнi уснi й письмовi висловлювання; знаходить i виправляє помилки, пов'язанi з порушенням стильової єдностi, змiстовностi, логiчностi, доречностi, виразностi.
IV	2	Стилiстичнi засоби фонетики. Милозвучнiсть української мови —	дотримується норм української лiтературної вимови; визначає i виправляє допущенi в

		характерна ознака всіх її стилів. Орфоепічні норми. Правила переносу слів. Складні випадки наголошування слів.	усному мовленні орфоепічні помилки;
	18	Правопис. Орфографічна норма. Складні випадки вживання м'якого знака, апострофа, великої букви, слів з ненаголошеними голосними, подвоєнням та подовженням приголосних, спрощенням у групах приголосних, чергування голосних і приголосних звуків, написання слів іншомовного походження. Культура мовлення. Орфоепічні норми вимови голосних і приголосних звуків.	знає й практично використовує вивчені правила; знаходить і виправляє орфографічні помилки в своєму і чужому мовленні.
V	6	Стилістичні засоби лексикології та фразеології. Слово і його лексичне значення. Лексико-стилістичні синоніми. Антоніми. Пароніми. Фразеологізми. Стилістичні можливості використання фразеологізмів. Культура мовлення. Лексичні норми: використання слів у властивому їм значенні та правильне поєднання слів за змістом у реченні та словосполученні. Запобігання недоречному вживанню емоційно забарвлених слів, невиправданому використанню просторічних, діалектних, запозичених слів.	визначає доречність використання в тексті стилістично забарвлених лексичних, фразеологічних засобів мови; розрізняє лексичні, фразеологічні синоніми; правильно проводить синонімічну заміну з метою підсилення тієї чи іншої стилістичної ознаки; дотримується лексичних норм української літературної мови.
VI	8	Словотворчі засоби стилістики Морфемна і словотвірна структура слова. Основні способи словотвору. Стилістичне забарвлення значущих частин слова (префіксів, суфіксів).	визначає доречність використання в тексті словотворчих засобів стилістики; розрізняє основні способи словотвору; дотримується норм української літературної мови
		Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах;	правильно пише слова із визначеними орфограмами; знає правила правопису;

		складні випадки написання складних слів.	знаходить помилки на вивчені правила і виправляє помилки.
VII	20	Морфологічні засоби стилістики. Стилістичне забарвлення граматичних форм. Складні випадки правопису різних частин мови. Іменник як частина мови. Поняття роду, числа. Особливості відмінкових закінчень іменників II відміни чоловічого роду у Р.в. Прикметник як частина мови. Особливості творення ступенів порівняння прикметників. Числівник як частина мови. Особливості відмінювання числівників та узгодження їх з іменниками. Прислівник як частина мови. Правопис прислівників. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук. Складні випадки написання різних частин мови. Дієслово як частина мови. Службові частини мови. Правопис службових частин мови. Правопис часток НЕ і НІ з різними частинами мови.	знаходить у тексті стилістично забарвлені морфологічні засоби, визначає доречність їх використання в тексті; правильно пише слова із визначеними орфограмами; знає правила правопису; знаходить помилки на вивчені правила і виправляє помилки.
VIII	2	Стилістика простих речень. Види простих речень, їх стилістичне використання.	розрізняє види простих речень, коментує їх особливості; знаходить у тексті прості речення, визначає їх стилістичну роль і доречність використання в тексті.
IX	4	Стилістика складних речень Види складних речень, їх стилістичне використання. Сміслові відношення між частинами складного речення.	Студент: розрізняє види складних речень, коментує їх особливості; знаходить у тексті складні речення, визначає їх стилістичну роль і доречність використання в тексті.
		Культура мовлення. Синонімія простих і складних речень.	розрізняє синтаксичні синоніми; правильно проводить синонімічну заміну простих і складних речень (та їх частин) з метою посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки.

X	16	Правопис Пунктограми у простому та складному реченнях	Студент: правильно розставляє розділові знаки в простому та складному реченнях; пояснює пунктограми.
XI	4	Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення Пряма і непряма мова, їх призначення.	Студент: знаходить у тексті засоби стилістичного забарвлення у реченнях з різними способами вираження чужого мовлення; визначає їх роль і доречність їх використання в тексті.
		Культура мовлення Стилістичні особливості авторських слів при прямій мові. Синоніміка речень з прямою мовою і непрямою мовами, реплік у діалозі.	Студент: проводить синонімічну заміну в реченнях з різними способами вираження чужого мовлення для посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки; знаходить і виправляє стилістичні помилки
	4	Правопис Пунктограми при прямій мові та діалозі.	Студент: правильно розставляє розділові знаки при прямій мові та діалозі й обґрунтовує їх.
XII	8	Студентський проект удосконалення власного мовлення Проведення діагностичної роботи власного мовлення студента з погляду його культури, загальної грамотності, стилістичної диференціації; проектування змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студента	Студент: розробляє проект з метою поглиблення раніше набутих знань і вдосконалення відповідних умінь, навичок; реалізує розроблений проект (з допомогою викладача)
XIII	16	Риторика Підготовка публічного виступу Вибір теми, визначення мети виступу. Залежність теми, жанру висловлення, задуму і мети від мети спілкування і адресата мовлення. Добір матеріалу і його систематизація. Робота з джерелами інформації. Види запису зібраного матеріалу для виступу (докладний запис виступу, його конспект, тези, докладний план і короткий план). Композиція ораторського виступу. Відбір мовних засобів залежно від мети спілкування і адресата	Студент: визначає тему й мету майбутнього висловлювання відповідно до комунікативного завдання та особливостей аудиторії слухачів; добирає ілюстративнофактичний матеріал з урахуванням стилістичних особливостей виступу, користується різними джерелами інформації; працює з довідковою літературою; складає простий чи складний план виступу; аналізує структурні частини виступу, вдосконалюючи його композицію;добирає найбільш доцільні виражальні засоби мовного та мовленнєвого оформлення; редагує підготовлений текст;

		мовлення. Удосконалення виступу з погляду вимог до культури мовлення. Робота над темами, визначеними викладачем	запам'ятовує (наближено) текст виступу.
		Виступ з промовою Основні способи виступу (читання тексту промови, відтворення його по пам'яті із читанням окремих фрагментів, вільна імпровізація, відповіді на запитання, ведення полеміки). Використання прийомів встановлення і збереження контакту з аудиторією. Культура публічного виступу.	Студент: складає виступ та виголошує його, використовуючи різні прийоми контакту з аудиторією, дотримується загальноприйнятих норм культури спілкування.
	6	Відтворення тексту Перекази Усний переказ тексту публіцистичного або художнього стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв та ін.). Письмовий переказ тексту художнього або публіцистичного стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв, їхніх вчинків та ін.). Конспект як різновид стислого переказу висловлювань, що сприймаються на слух. Конспект прочитаної науково-популярної статті. Реферат на мовознавчу тему, пов'язану із стилістикою та культурою мовлення (із використанням науково-популярної літератури, мережі Інтернет тощо).	Студент: Переказує (стисло і близько до тексту) прослуханий або прочитаний текст художнього чи публіцистичного стилів обсягом 350—400 слів, підпорядковуючи висловлювання темі та основній думці, ураховуючи комунікативне завдання. складає конспект, почутого і прочитаного; пише реферат на мовознавчу тему
XIV	16	Розвиток мовлення. Складання (усно й письмово) стилістично означених діалогів відповідно до запропонованих ситуацій.	Студент: знає загальні вимоги до виконання даних видів робіт; складає (усно й письмово) стилістично означені висловлювання, тексти; пише відповідні творчі та наукові роботи;

	Стилістичне редагування (письмово). Складання міні-текстів різних стилів (усно та письмово). Стилістичносинтаксичне редагування тексту. Твір-відгук про витвір мистецтва. Твір-роздум (публіцистичний стиль). Стилістичний аналіз тексту (усно).	проводить стилістичний аналіз текстів.
--	---	--

5. Тематичне планування

№п/п	Назва розділів і тем	Кількість годин		
		всього	аудиторних	
			лекційні	практичні
I	I. Вступ.	4	4	
1	Мова як суспільне явище. Українська мова – державна мова в Україні. Українська мова серед інших європейських мов. Форми існування мови. Поняття літературної мови та мовних норм.	2	2	
2	Розвиток мовлення. Зв'язне усне висловлювання на мовні та мовознавчі теми, як-от: «Мова - генетичний код нації», «Соціолінгвістика як наука про взаємозв'язок суспільства і мови», «Реалізація культуриносної функції мови на особистісному рівні», «Походження (давність) української мови», «Проблеми екології української мови» та інші за рекомендацією викладача.	2	2	
II	Функціональна стилістика і культура мовлення. Стилістика як розділ мовознавства. Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення.	4	2	2
1	Функціональна стилістика. Функціональні стилі літературної української мови. Синоніміка і варіативність як базові поняття стилістики і культури мовлення. Стилістична норма і стилістична помилка.	2	2	
2	Розвиток мовлення. Стилістичний аналіз тексту (усно). Стилістичне редагування (письмово). Складання міні-текстів різних стилів (усно та письмово).	2		2
III	Практична стилістика і культура мовлення. Стилістичні засоби фонетики	20	11	9

1	Милозвучність української мови — характерна ознака всіх її стилів. Загальна характеристика звукового складу мови. Орфоепічні норми. Правила переносу слів. Складні випадки наголошування слів	2	2	
2	Правопис. Орфографічна норма. Складні випадки правопису м'якого знака, апострофа.	4	3	1
	Правопис великої букви та лапок у власних назвах.	2	1	1
	Правопис слів з ненаголошеними голосними.	2	1	1
	Правопис слів з подвоєнням і подовженням приголосних.	2	1	1
	Правопис слів зі спрощенням в групах приголосних.	2	1	1
	Правопис слів з чергуванням голосних приголосних звуків.	2	1	1
	Правопис слів іншомовного походження	2	1	1
3	Контрольна робота (диктант, орфографічне та стилістичне редагування).	2		2
IV	Стилістичні засоби лексикології та фразеології.	6	6	
1	Слово і його лексичне значення. Лексико-стилістичні синоніми. Антоніми. Пароніми.	2	2	
2	Фразеологізми, їх багатозначність, синонімія та антонімія. Стилістичні можливості фразеологізмів.	2	2	
3	Розвиток мовлення. Твір-роздум (публіцистичний стиль) на одну із запропонованих тем: «Відкриваю таємницю слова», «Слово – мудрості перлина», «Суржик - хвороба нації та мови», «Лексика мовця як відображення його внутрішнього світу».	2	2	
V	Словотворчі засоби стилістики.	8	7	1
1	Морфемна і словотвірна структура слова. Основні способи словотвору. Стилістичне забарвлення значущих частин слова (префіксів і суфіксів).	2	2	
2	Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах; складні випадки написання складних слів.	6	5	1
VI	Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту.	8	2	6
1	Усний детальний переказ тексту художнього, публіцистичного або наукового стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв та ін.).	2		2
2	Конспект як різновид стислого переказу висловлювань, що сприймається на слух. Конспект прочитаної науково-	2	2	

	популярної статті. План (складний), тези, тематичні виписки.			
3	Розвиток мовлення. Письмовий детальний переказ тексту художнього або публіцистичного стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв, їхніх вчинків та ін.)	2		2
4	Контрольна робота (диктант, тестові завдання). Систематизація набутих знань.	2		2
VII	Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики.	20	11	9
1	Стилістичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм Складні випадки правопису різних частин мови. Іменник як частина мови. Поняття роду, числа. Особливості відмінкових закінчень іменників II відміни чоловічого роду у Р.в. Прикметник як частина мови. Особливості творення ступенів порівняння прикметників.	4	2	2
	Числівник як частина мови. Особливості відмінювання числівників та узгодження їх з іменниками.	4	3	1
	Прислівник як частина мови. Правопис прислівників. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук.	2	1	1
	Складні випадки написання різних частин мови. Дієслово як частина мови.	2	1	1
	Службові частини мови. Правопис службових частин мови.	2	1	1
	Правопис часток НЕ і НІ з різними частинами мови.	2	1	1
2	Розвиток мовлення. Твір-відгук про витвір мистецтва.	2	1	1
3	Контрольна робота (диктант; тести з відкритими й закритими завданнями)	2	1	1
VIII	Стилістика простих речень.	12	9	3
1	Види простих речень і відтінки їхніх значень. Синтаксична норма.	2	2	
2	Стилістична синоніміка: а) двоскладних і односкладних речень; б) неозначено-особових, узагальнено-особових і безособових речень; в) означено-особових і безособових речень.	2	2	
3	Пунктограми у простому реченні: тире в простому неускладненому реченні; розділові знаки між групою підмета і групою присудка; розділові знаки однорідних членах речення, при уточнюючих членах речення, при	4	3	1

	відокремлених додатках, обставинах, означеннях та прикладах			
4	Вираження різноманітних смислових значень за допомогою звертань, вставних слів і вставних конструкцій, їх емоційно-експресивний характер. Розділові знаки при словах, що стоять поза граматичним зв'язком.	2	2	
5	Контрольна робота (диктант, тестові завдання, стилістичне редагування)	2		2
	Усього за I курс: 82 години	82	52	30
IX	Вступ. Стилїстика і культура мовлення (повторення).	8	6	2
1	Мова – унікальне явище в житті людини і суспільства, індикатор особистості мовця. Роль мови у формуванні високодуховної, інтелектуальної особистості. Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Джерела, що живлять мовну стійкість. Мовлення як предмет стилїстики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність). Мовлення як предмет вивчення стилїстики і культури мовлення. Стилї мовлення.	4	4	
2	Розвиток мовлення. Реферат на мовознавчу тему, пов'язану із стилїстикою та культурою мовлення (із використанням науково-популярної літератури, мережі Інтернет тощо).	2	2	
3	Розвиток мовлення. Стилїстично-синтаксичне редагування тексту	2		2
X	Культура мовлення та стилїстика складних речень.	14	12	2
1	Види складних речень, їх стилїстичне використання. Смыслові відношення між частинами складного речення.	2	2	
2	Стилїстична синоніміка таких конструкцій: а)складносурядних і складнопідрядних речень; б) складних безсполучникових і складносурядних ; в) складних безсполучникових і складнопідрядних; г)складнопідрядних і простих речень з дієприкметниковим і дієприслівниковим зворотами; синоніміка сполучників і сполучних слів, що з'єднують частини складних сполучникових речень	4	4	
3	Пунктограми у складному реченні: розділові знаки у складносурядних, безсполучникових та складнопідрядних	6	4	2

	реченнях, також у реченнях з порівняльними зворотами; розділові знаки у складних синтаксичних конструкціях, також у періоді.			
4	Розвиток мовлення. Складання (усно й письмово) стилістично означених діалогів відповідно до запропонованих ситуацій.	2	2	
XI	Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення.	6	4	2
1	Пряма і непряма мова, їх призначення. Стилістичні особливості авторських слів при прямій мові. Синоніміка речень з прямою мовою і непрямою мовами, реплік у діалозі. Пунктограми при прямій мові та діалозі.	4	4	
2	Контрольна робота. Диктант; тести з відкритими й закритими завданнями	2		2
XII	Поняття риторики.	16	16	
1	Виразальні засоби риторики: порівняння, метафора, протиставлення, парадокс, протиставлення, заклик, гіпербола, риторичні запитання тощо (поглиблення раніше набутих знань). Підготовка публічного виступу: визначення теми та мети виступу, його форми, добір матеріалу і його систематизація, складання бібліографії, робота з джерелами інформації, види запису зібраного матеріалу для виступу; композиція ораторського виступу.	8	8	
2	Виступ з промовою: основні способи виступу (читання тексту промови, відтворення його по пам'яті із читанням окремих фрагментів, вільна імпровізація, відповіді на запитання, ведення полеміки); використання прийомів встановлення і збереження контакту з аудиторією. Культура публічного виступу.	8	8	
XIII	Студентський проект удосконалення власного мовлення.	8	6	2
1	Проведення діагностичної роботи власного мовлення студента з погляду його культури, загальної грамотності, стилістичної диференціації; проектування змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студента.	2	2	
2	Здійснення запланованої роботи з піднесення якісного рівня культури мовлення та загальної грамотності навчальної групи в цілому та кожного студента зокрема.	4	4	

3	Розвиток мовлення. Письмовий переказ (із творчим завданням) тексту публіцистичного стилю	2		2
XIV	Систематизація набутих знань.	6	4	2
1	Повторення та узагальнення вивченого.	2	2	
2	Контрольна робота (диктант; пунктуаційне та стилістичне редагування).	2		2
3	Підсумкове заняття.	2	2	
	Усього за II курс: 58 годин	58	48	10
	Усього	140	100	40

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови

Оцінювання результатів вивчення української мови здійснюється на основі функціонального підходу до навчання мовного курсу, який насамперед має забезпечити здобувача освіти уміння ефективно користуватися мовою як засобом пізнання, комунікації; високу мовну культуру особистості; сприяти формуванню громадянської позиції, національної самосвідомості.

Говоріння та письмо (діалогічне та монологічне мовлення)

Під час перевірки складених здобувачами освіти висловлювань (діалогів, усних і письмових переказів та творів) ураховується ступінь повноти вираження теми, міра самостійності виконання роботи, ступінь вияву творчих здібностей, особистого ставлення до змісту висловлювання.

Діалогічне мовлення:

1. Перевіряється здатність здобувачів освіти:

- а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;
 - б) демонструвати вміння:
 - складати діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування;
 - самостійно досягати комунікативної мети;
 - використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету;
 - дотримуватися теми спілкування;
 - дотримуватися правил спілкування;
 - дотримуватися норм літературної мови;
 - демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо);
 - в) висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється;
 - г) аргументувати висловлені тези, ввічливо спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.
- Зазначені характеристики діалогу є основними критеріями при його оцінюванні.

Перевірка рівня сформованості діалогічного мовлення здійснюється таким чином: викладач пропонує двом здобувачам освіти обрати одну із запропонованих тем чи мовленнєвих ситуацій (теми чи ситуації пропонуються різного рівня складності), обдумати її й обговорити із товаришем перед групою у формі діалогу протягом 3-5 хвилин. Оцінка ставиться кожному здобувачеві.

2. *Матеріал для контрольних завдань* добирається з урахуванням тематики соціокультурної змістової лінії чинної програми, рівня підготовки, вікових особливостей та пізнавальних інтересів здобувачів освіти.

3. *Одиниця контролю:* діалог, складений двома здобувачами освіти (до 16-20 реплік).

4. *Оцінювання.*

Критерії оцінювання

Рівень	Бал	Характеристика складених здобувачами освіти діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують здобувачі освіти, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	У здобувача освіти виникають значні труднощі в підтриманні діалогу. Здебільшого він відповідає на запитання лише “так” або “ні” чи аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Здобувач освіти відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам досягти комунікативної мети не може.
	3	Здобувач освіти бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру, проте комунікативна мета досягається ним частково.
Середній (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які досягли певних результатів у складанні діалогу за двома-чотирма показниками з нескладної теми, але за іншими критеріями результати поки що незначні)	4	Здобувач освіти бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; допускає помилки в доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	5	Здобувач освіти бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, дотримується елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми; мовлення його характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	6	Здобувач освіти успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у розмові, нормам етикету, проте йому не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які самостійно, у цілому вправно за більшістю критеріїв склали діалог з теми, що містить певну проблему, продемонстрували належну культуру спілкування, проте за деякими з критеріїв (від 2-х до 4-х) їх мовлення ще містить певні недоліки.)	7	Діалогічне мовлення здобувача освіти за своїм змістом спрямовується на розв’язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимушеності; з’являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення; правила спілкування в цілому дотримано, але ще є істотні недоліки (за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Здобувач освіти загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх за допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з’являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів’їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями (3-ма).
	9	Здобувач освіти самостійно складає діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності й культури мовлення (чітко висловлює думки, виявляє уміння формулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, виявляє толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражена особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які продемонстрували високу)	10	Здобувач освіти складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, уміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляє готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнерові по діалогу; дотримується правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним із критеріїв можливі певні недоліки.

культуру спілкування, переконливо аргументуючи свої думки з приводу проблемної теми, даючи можливість висловитися партнерові по діалогу; змогли зіставити різні погляди на той самий предмет, навести аргументи «за» і «проти» в їх обговоренні тощо)	11	Здобувач освіти складає діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж сам визначає проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументує свою позицію, зіставляє різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляє повагу до думки співрозмовника; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Здобувач освіти складає глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж сам визначає проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, зокрема й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатний змінити свою думку в разі незаперечних аргументів співрозмовника; дотримується правил поведінки і мовленнєвого етикету в розмові.

Мовне оформлення оцінюють орієнтовно, спираючись на досвід викладача і не підраховуючи помилок (зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

Примітка. Під **мовним оформленням** діалогу, тексту треба розуміти наявність/відсутність порушень лексичних, фразеологічних, граматичних (морфологічних, синтаксичних), стилістичних, орфоепічних, акцентологічних, інтонаційних норм української літературної мови, а також соціальних норм українського мовленнєвого етикету.

Монологічне мовлення

Говоріння (усні переказ і твір),

письмо (письмові переказ і твір)

1. Перевіряється здатність здобувача освіти

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно чи письмово);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод із кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
- ураховувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- дотримуватися єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

Організація контролю здійснюється за одним із двох варіантів.

Варіант перший: усі здобувачі освіти виконують роботу самостійно.

Варіант другий: здобувачі освіти складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього – (допоміжні матеріали загального характеру, а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно).

Перевірка здатності **говорити** (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: викладач пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає здобувачеві час на підготовку.

Перевірка здатності **письмово** переказувати і створювати текст здійснюється фронтально: здобувачам освіти пропонується переказати прочитаний викладачем (за традиційною методикою або самостійно прочитаний) текст чи інший матеріал для переказу або самостійно написати твір.

2. Матеріал для контрольного завдання.

а) Переказ.

Матеріалом для переказу (усного/письмового) можуть бути текст, що його читає викладач, або попередньо опрацьований текст; самостійно прочитаний матеріал із газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі, розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо (кількість слів для переказу 350-450).

Тривалість звучання усного переказу — 3-5 хвилин.

б) Твір

Матеріалом для твору (усного/письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропонувані для окремих здобувачів допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

3. Одиниця контролю: усне/письмове висловлювання здобувачів освіти.

Обсяг письмового твору – 3 -3,5 сторінки.

4. Оцінювання.

У монологічному висловлюванні оцінюють його зміст і форму (мовне оформлення). За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку — за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід викладача і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

За письмове мовлення виставляють також одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Рівень	Бали	Характеристика змісту виконаної роботи	Грамотність	
			орфографія і пунктуація	лексична, граматична і стилістична
Початковий (Бали цього рівня одержують здобувачі освіти, які не досягають значного успіху за жодним із визначених критеріїв)	1	Здобувач освіти будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.	15-16 і більше	9-10
	2	Здобувач освіти будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.	13-14	
	3	За обсягом робота складає менше половини від норми; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова бідна.	11-12	

Середній (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які будують текст, що за критерієм обсягу, повноти відтворення інформації і зв'язності значною мірою задовольняє норму, але за іншими критеріями результати істотно нижчі)	4	Усне чи письмове висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується уже певною завершеністю, зв'язністю; проте є недоліки за рядом показників (до семи), наприклад: відзначається неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий (у разі переказу — не використано авторську лексику).	9-10	7-8
	5	За обсягом робота наближається до норми, у цілому є завершеною, тема значною мірою розкрита, але трапляються недоліки за низкою показників (до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, основна думка не проглядається, бракує єдності стилю та ін.	7-8	
	6	За обсягом висловлювання сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але робота характеризується недоліками за кількома показниками (до п'яти): помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.	5-6	
Достатній (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які досить вправно будують текст за більшістю критеріїв, але за деякими з них ще припускаються недоліків.)	7	Здобувач освіти самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст (у разі переказу - з урахуванням виду переказу), вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу - використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але в роботі є недоліки (до чотирьох), наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументована тощо.	4	5-6
	8	Здобувач освіти самостійно будує достатньо повне (у разі переказу - з урахуванням виду переказу), осмислене, самостійно і в цілому вдало написане висловлювання, проте трапляються ще недоліки за певними показниками (до трьох).	3	
	9	Здобувач освіти самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст (у разі переказу - з урахуванням виду переказу); розкриває тему, висловлює основну думку (у разі переказу - авторську позицію); вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу - використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); однак припускається окремих недоліків (за двома показниками): здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації тощо.	1 + 1 (негруба)	
Високий (Балів цього рівня заслуговують здобувачі освіти, які вправно за змістом і формою будують текст; висловлюють і аргументують свою думку;	10	Здобувач освіти самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу - з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему; (у разі переказу - зіставляє свою позицію з авторською); робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, стильовою єдністю і виразністю тексту; але за одним із критеріїв допущено недолік.	1	3

вміють зіставляти різні погляди на той самий предмет, оцінювати аргументи на їх доказовість, обирати один із них; окрім того, пристосовують висловлювання до особливостей певної мовленнєвої ситуації, комунікативного завдання)	11	Здобувач освіти самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу - з урахуванням виду переказу) текст, урахує комунікативне завдання; висловлює власну думку, зіставляє її з думками своїх одногрупників (у разі переказу - враховує авторську позицію), уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота в цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.	1 (негруба)	2
	12	Здобувач освіти самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю	—	1

Під час виведення єдиної оцінки за письмову роботу до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додають кількість балів за мовне оформлення і їхня сума ділиться на два. При цьому якщо частка не є цілим числом, то вона заокруглюється в бік більшого числа.

Оцінювання мовних знань і вмінь

Видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови є *поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація*.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог програми. Поточне оцінювання носить заохочувальний, стимулюючий та діагностико-корегуючий характер, його необхідність визначається викладачем.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завданнями є встановлення й оцінювання рівнів розуміння й первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між цими елементами та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь та навичок. Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове і фронтальне опитування (усно й письмово); виконання здобувачем освіти різних видів письмових робіт; робота (взаємоконтроль) здобувачів освіти в парах і малих групах; виконання завдань для самоконтролю тощо.

Тематичний контроль передбачає оцінювання засвоєних знань з кожної теми, що дає змогу усунути можливість випадковості при виведенні підсумкових оцінок. Формами тематичного контролю можуть бути самостійні роботи, що передбачають розгорнуті відповіді на запитання з елементами характеристики того чи іншого мовного явища; тестові завдання; завдання на редагування, відтворення достовірності (наприклад, формулювання правила, прикладів до нього тощо).

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року; підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік — на основі семестрових оцінок.

Для *контрольної перевірки* використовуються завдання тестового характеру, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Одиницею контролю є вибрані здобувачем освіти правильні варіанти виконання завдань тестового характеру та самостійно дібрані приклади. Оцінювання здійснюється таким чином, щоб за зазначену роботу здобувач освіти

міг одержати від 1 бала (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу). При оцінюванні розрізняють грубі та негрубі помилки; виправляються, але не враховуються такі ж орфографічні та пунктуаційні помилки, які чинні при оцінюванні контрольного диктанту.

Оцінювання усних відповідей здобувачів освіти

Усне опитування є одним із способів перевірки знань, умінь і навичок здобувачів освіти з української мови. При оцінюванні відповіді здобувача освіти потрібно керуватися такими критеріями: правильність і повнота відповіді; ступінь усвідомленості, розуміння вивченого; здатність практично реалізувати набуті знання; мовленнєве оформлення відповіді; рівень самостійності здобувача освіти під час усної відповіді.

Відповідь здобувача освіти має бути зв'язною, логічно послідовною, тематично та ідейно достовірною; відповідаючи, здобувач освіти повинен виявляти теоретичні знання з тієї чи іншої теми, уміння практично застосовувати правила, обґрунтовувати їх, аналізувати визначені Програмою мовні явища.

Високий рівень знань оцінюється «11» та «10» балами, якщо здобувач освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки; застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно дібрані; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.

Достатній рівень знань оцінюється від «9» до «7» балів, якщо здобувач освіти дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, у мовленнєвому оформленні усної відповіді.

Середній рівень знань оцінюється від «6» до «4» балів, якщо здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки в формулюванні правил; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.

Початковий рівень знань оцінюється від «3» до «1» балів, якщо здобувач освіти не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у формулюванні правил, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.

Позитивна кількість балів може виставлятися не тільки за одну відповідь (коли на перевірку знань здобувача освіти відводиться певний час), а й за кілька відповідей здобувача освіти протягом заняття.

Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь здобувачів освіти

При оцінюванні знань та умінь здобувачів освіти необхідно розрізняти поточний, тематичний та підсумковий контроль знань.

Оцінювання навчальних робіт

Навчальні роботи (різні види вправ, тестових завдань і диктантів неконтрольного характеру тощо) оцінюються вимогливіше, ніж контрольні роботи, адже не вимагають знань значного за обсягом навчального матеріалу.

При оцінюванні навчальних робіт враховується: ступінь самостійності виконання робіт; етап навчання; обсяг роботи; рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки щодо того чи іншого мовного явища.

«12» балів за виконання навчальних тестових завдань виставляються лише за умови наявності

тестів з відкритими завданнями (пояснити вибір відповіді; виправити усі недостовірні варіанти відповіді тощо), при виконанні яких здобувач освіти не допустив жодної помилки, не робив виправлень у роботі.

Навчальна робота оцінюється «11» балами, якщо здобувач освіти не допустив помилок, та «10» балами, якщо допустив одну помилку, яку сам виправив у ході роботи; при виставленні цих оцінок враховується акуратність запису, підкреслень та інших особливостей оформлення.

«9» балів ставиться тоді, коли здобувач освіти допустив дві помилки, але виправив їх; якщо робота велика за обсягом (перевищує за кількістю слів обсяг контрольного диктанту) допускаються три-чотири виправлення.

Рекомендована кількість слів у словниковому диктанті (поточний контроль) – до 40. Зважаючи на те, що словниковий диктант не є творчою роботою, «11» та «12» балів виставляються лише за умови повного аргументованого пояснення правопису слів (усного або письмового).

Нормативи оцінювання словникового диктанту

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	12 і більше	6	3
2	10-11	7	2 + 1 виправлення
3	8-9	8	1 + 1 виправлення
4	6-7	9	1-2 виправлення
5	4-5	10	—

Примітка: три виправлення в словниковому диктанті вважаються за одну орфографічну помилку.

Однією з форм перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий **диктант**.

1. *Перевірці підлягають* уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. *Матеріал для контрольного завдання.* Для контрольного текстового диктанту використовується текст, зміст якого доступний для здобувачів освіти (180-200 слів).

Примітка. При визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Одиниця контролю: текст, записаний здобувачем освіти з голосу викладача.

4. *Оцінювання.* Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

— **орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;**

— **виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:**

1) на правила, що не внесені до Програми;

2) у словах з орфограмами, що не перевіряються правилами;

3) у передачі так званої авторської пунктуації;

— повторювані помилки (помилка у тому ж слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило), але в різних словах, вважаються різними помилками;

— розрізняють грубі й негрубі помилки; до негрубих, зокрема, належать такі:

1) у винятках з усіх правил;

2) у написанні великої букви в складних власних назвах;

3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з

прийменниками;

4) у випадках, коли замість одного знака виправдано поставлений інший;

5) у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні* (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);

6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

— п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки (але зниження оцінки не повинно призводити до незадовільного оцінювання роботи здобувача освіти); «12» балів не виставляється за наявності виправлень;

— орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляють, але не враховують.

Нормативи оцінювання диктанту

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1 (негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1 (негруба)
6	5-6	12	—

Рекомендовані критерії оцінювання контрольних тестових завдань

Одиницею контролю є вибрані здобувачем освіти правильні варіанти відповідей, виконання відкритих тестових завдань тощо. Позитивний бал виставляється при правильному виконанні не менше 50% завдань.

„12” балів ставиться, якщо бездоганно виконано усі завдання;

Примітка: „12” балів не ставиться за наявності виправлення.

„11” балів ставиться за наявності одного-двох виправлень або неповної відповіді на 1 питання;

„10” балів ставиться за наявності трьох виправлень або за умови правильного виконання **не менше як 90% завдань**;

„9” балів ставиться за умови правильного виконання **не менше як 85% завдань**;

„8” балів ставиться за умови правильного виконання не менше як $\frac{3}{4}$ всього завдання (**75% завдань**);

„7” балів ставиться за умови правильного виконання **не менше як 65% завдань**;

„6” балів ставиться за умови правильного виконання **не менше як 55% завдань**;

„5” балів – якщо правильно виконано не менше як половину завдань (**50% завдань**);

„4” бали ставиться за умови правильного виконання **не менше як 45% завдань**;

„3” бали ставиться за умови правильного виконання **не менше як 35% завдань**;

„2” бали ставиться за умови правильного виконання **не менше як 25% завдань**.

Виведення підсумкового (семестрового) бала

Підсумковий бал ставиться в кінці кожного семестру. Він узагальнено відображає знання здобувача освіти з мови.

Контрольна перевірка здійснюється фронтально або індивідуально.

Підсумкова форма контролю – екзамен (тестові завдання).

7. Науково-методичне забезпечення курсу:

1. Опорні конспекти лекцій.

2. Навчальні посібники.
3. Робоча навчальна програма.
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.
5. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
6. Роздатковий матеріал до тем, схеми, таблиці, тестові завдання.
7. Питання для самоконтролю за темами.

8. Форми організації навчання

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Українська мова» є фронтальна, індивідуальна і групова. Поширеною формою є лекції, з використанням мультимедійних засобів навчання, практичні заняття, самостійна робота здобувачів освіти. Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання контрольних робіт та залік за період вивчення дисципліни.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

а) за джерелом інформації:

- ☐ словесні і лекція (традиційна, проблемна, лекція-пресконференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- ☐ наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- ☐ практичні: вправи.

б) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

в) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

г) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна робота студентів з книгою.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Засоби діагностування результатів навчання

Оцінювання мовних знань і вмінь. Видами оцінювання навчальних досягнень студентів з української мови є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень студентів в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог програми. Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми. Його основними завданнями є встановлення й оцінювання рівнів розуміння й первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь та навичок. Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове і фронтальне опитування; виконання студентами різних видів письмових робіт; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо.

Для контрольної перевірки використовуються завдання тестового характеру, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Одиницею контролю є вибрані студентами правильні варіанти виконання завдань тестового характеру та самостійно дібрані приклади. Оцінювання здійснюється таким чином, щоб за зазначену вище роботу студент міг одержати від 1 бала (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу).

Виведення підсумкового (семестрового) бала. Підсумковий бал ставиться в кінці кожного семестру. Він узагальнено відображає знання студента з мови. Контрольна перевірка здійснюється фронтально або індивідуально.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання Фронтально оцінюються диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт). Індивідуально оцінюються говоріння (діалог, усний переказ, усний твір). Перевірка мовних знань і вмінь здійснюється за допомогою завдань, визначених викладачем (тести, диктант тощо) залежно від змісту матеріалу, що вивчається. Одним із видів фронтальних контрольних робіт також є есе.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Підсумкова форма контролю – екзамен, який є обов'язковим при проведенні Державної підсумкової атестації.

11. Політика навчальної дисципліни

Дотримання вимог до зовнішнього вигляду. Обов'язкове відвідування аудиторних занять; ведення конспекту лекцій; виступи на практичних заняттях; участь у дискусіях; своєчасність виконання завдань для самостійної роботи з дотриманням вимог. Своєчасність відпрацювання пропущених занять. Діяльність здобувачів освіти здійснюється відповідно до вимог академічної доброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк Т.М., Стрижаківська О.С., Авдіковська Л.М. Українська мова: навч. посіб. для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації. Чернівці: ДрукАрт, 2014.
2. Авраменко О.М. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Грамота, 2018.
3. Голуб Н.Б., Новосьолова В.І. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Педагогічна думка, 2018.
4. Глазова О.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. Харків: Ранок, 2018.
5. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Генеза, 2018.
6. Шевчук С.В. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.; Ірпінь: Перун, 2018.
7. Юшук І.П. Українська мова: практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2012.
8. Юшук І.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2018.